Sünnipäev: Linux saab täna 35!

3 kuud tagasi - 26.08.2026 Autor: AM

25. augustil 1991 nautisid pea kõik tudengid suve viimaseid päevi, kuid üks 21-aastane Soome tudeng istus oma arvuti taga ja saatis teele sõnumi, mis muutis hiljem kogu maailma. Täna tähistame sellepärast operatsioonisüsteemi Linux 35. sünnipäeva.

Olgu see nutitelefon või nutikõlar, veebiserver või auto – Linux teeb seal kulisside taga suure tõenäosusega oma igapäevast tööd. Kuidas aga jõudsime selle nišiplatvormiga aega, kus see on digimaailma absoluutne vundament?

„Lihtsalt üks hobi“

Igal suurel legendil on oma algus. Linuxi puhul peetakse ametlikuks sünnipäevaks just 25. augustit, mil Linus Torvalds postitas comp.os.minix uudistegruppi oma kuulsa teate uuest süsteemist:

> "Ma teen (tasuta) operatsioonisüsteemi (lihtsalt hobi, ei tule nii suur ja professionaalne nagu gnu) 386(486) AT kloonidele."

Linus ise on meenutanud, et süsteemil on tegelikult mitu „sünnipäeva“ – näiteks 17. september, mil avaldati esimese koodi versioon (0.01), ja 14. märts 1994, kui ilmus küps 1.0 tuum. Torvalds on öelnud, et tema jaoks on täiesti okei, kui inimesed tähistavad ükskõik millist neist kuupäevadest, ent peamiseks peab ta ikkagi augustikuist avalikustamist.

Miks mitte Freax?

Areng oli alanud juba 1991. aasta aprillis, kuid esialgu plaanis autor panna oma operatsioonisüsteemile hoopis teise nime. Ta kaalus varianti „Freax“, mis pidi olema sõnade *free* (vaba), *freak* (veidrik) ja UNIX sulam. Õnneks, kui Torvaldsi kolleeg esimese avaliku koodipuu üles laadis, kasutas ta kataloogi nimena praktilisemat ja suupärasemat „Linuxit“. Nii see külge jäigi.

Tänaseks päevaks on sellest tagasihoidlikust 10 000-reasest koodijupist kasvanud tõeline hiiglane. Linuxi koodipuu sisaldab nüüd üle 40 miljoni rea koodi ja kasvab igal teisel kuul lausa 400 000 rea võrra.

Uskumatu leviku taga on mudel, kus tuhanded vabatahtlikud, programmeerijad ja sajad hooldajad kogu maailmast töötavad ühiselt sama koodi kallal. See on jagatud infrastruktuur, mis hoiab elus pilveteenuseid, tuumajaamade kontrollsüsteeme, Androidiga nutiseadmeid ja pea kogu internetti.

Palju õnne, Linux!

PLUSSID

- Vabavaraline ja täiesti tasuta kasutamiseks.
- Uskumatult paindlik – jookseb sama hästi nii nutikellal kui superarvutil.
- Suur ja äärmiselt toetav ülemaailmne kommuun.

MIINUSED

- Üks tuumaviga (nagu hiljutine Copy Fail) mõjutab korraga miljoneid seadmeid.
- Algajale võib distributsioonide tohutu valik ja terminali must kast meenutada võõrkeelset ulmemaailma.

- Uudised

- Tarkvara

Pilt

